

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Mgr. Vladimír Pysk, LL.M.
Téma práce:	Posouzení souladu českého kompenzačního prostředku nápravy nepřiměřeně dlouhých řízení s judikaturou ESLP s návrhy opatření k odstranění zjištěných nedostatků
Rozsah práce:	152 s.
Datum odevzdání práce:	28. 12. 2017 / 8. 1. 2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorem zvolené téma je jednoznačně vysoce aktuální, o čemž svědčí mimo jiné množství řízení před Evropským soudem pro lidská práva (ESLP) proti ČR, kterým se ve své práci autor věnuje.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování zvoleného tématu bylo náročné jak na teoretické znalosti, tak znalost judikatury, zejména ESLP. Počet rozhodnutí ESLP, se kterými autor pracoval a které podrobil svému rozboru, je skutečně obdivuhodný. Kapitola, která se této judikatuře věnuje, je po mém soudu také nej kvalitnější; autor zde prokazuje, že se touto oblastí profesně zabývá a je v ní profesionál. Využití prací nauky je však o poznání slabší, což se projevuje na místech, kdy se autor dostává z oblasti „štrasburské perspektivy“ k vnitrostátnímu právu, a to zejména v jednotlivostech civilního a trestního práva. Domnívám se totiž, že z tohoto důvodu autor na některých místech dospívá k ne zcela správným závěrům. Co se metody zpracování týče, domnívám se, že s ohledem na obor, který si autor pro své rigorózní řízení vybral, mělo být téma, nebo přinejmenším jeho zpracování, více zaměřeno na oblast správního práva.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do sedmi kapitol: úvodní slovo; štrasburská perspektiva; česká právní úprava a judikatura vnitrostátních soudů; shrnutí zjištěných nedostatků právní úpravy a rozhodovací praxe; recentní vývoj v dané oblasti; některá další vhodná opatření k odstranění zjištěných nedostatků českého kompenzačního mechanismu; závěr.

Z hlediska svého obsahu tak má autorem zvolená struktura svoji logiku. Od vymezení problému a mezinárodně právních závazků (včetně judikatury ESLP), přes vnitrostátní právní úpravu a judikaturu a jejich nedostatky po současný stav a autorem navrhovaná opatření. Formální označení kapitol a podkapitol však nebylo zvoleno vždy příliš šťastně, neboť by z něj mělo více a přesněji vyplývat jejich obsah.

4. Vyjádření k práci

Přes (výše i níže) uvedené výhrady práce splňuje požadavky na práce tohoto typu kladené. Autor se neomezuje na pouhý popis právní úpravy a judikatury, ale tyto skutečně analyzuje a hodnotí, polemizuje s judikaturou, snaží se nalézt odpovědi na jím formulované otázky. Cíl práce, tedy návrh opatření za účelem odstranění nedostatků, které navíc v budoucnu nemusí zůstat pouze akademické, čítá přes 20 stran, což není málo, byť je třeba říci, že některé z nich jsou přinejmenším diskutní. Z tohoto pohledu se jedná o kvalitní rigorózní práci.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autor si jako cíl stanovil provést rozbor požadavků na prostředky nápravy nepřiměřeně dlouhých řízení, analyzovat vnitrostátní právní úpravu a judikaturu, odhalit nedostatky a navrhnout legislativní a jiná opatření k jejich odstranění (s. 5). Tohoto cíle se autorovi podařilo dosáhnout.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce se jeví jako originální zpracování zvoleného tématu. Automatické vyhodnocení podobnosti závěrečné práce neodhalilo nedostatky.
Logická stavba práce	Jak je již uvedeno výše, struktura práce má svoji vnitřní logiku.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Chvályhodná je práce s judikaturou (zejména ESLP). Naproti tomu použitá literatura představuje pouze základní prameny ke zvolenému tématu. Chybí zde hlubší literatura k jednotlivým právním oborům, zejména procesnímu právu (trestní, civilní, správní). Vzhledem k presumované jazykové vybavenosti autora je až překvapivých pouhých 5 (!) cizojazyčných literárních zdrojů.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Jedná se skutečně o hlubokou analýzu problematiky, zejména ve vztahu k požadavkům EÚLP a judikatuře ESLP. Zde autor prokazuje svou odbornost. Ve vztahu k vnitrostátnímu právu analýza nedosahuje takové kvality, byť i zde je uspokojivá.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	K úpravě práce nemám výraznějších připomínek.
Jazyková a stylistická úroveň	K jazykové a stylistické úrovni nemám výraznější připomínky. Autor se na některých místech uchyluje k jakémusi „kvaziuměleckému“ stylu, se kterým se zejména v posledních letech můžeme u některých právnických prací setkat. Po mém soudu tento nemá v kvalifikační práci místo, byť uznávám, že se může jednat o otázku vkusu každého jednotlivce. K některým výhradám stran terminologie srov. níže.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

V obecné rovině lze kromě toho, co bylo již výše, na tomto místě uvést, že práci by jednoznačně prospělo, kdyby autor na začátku každé kapitoly/podkapitoly alespoň ve stručnosti nastínil dílčí problém, popř. výzkumnou otázku, které se dané části týkají.

Je dobré, když se v kvalifikační práci objeví vedle cílů práce rovněž motivace, nicméně je třeba ji zařadit do úvodní části, nikoliv na s. 36. Po mém soudu do práce rovněž nepatří sebekritická poznámka o „liknavosti autora“ (s. 86).

Jde-li o konkrétní poznámky či připomínky, dovoluji si uvést následující.

Přijmu-li autorovo členění prostředků na kompenzační a preventivní, není možné považovat přiznání náhrady za prodlení v samotném kompenzačním řízení v rámci tohoto řízení (s. 31) za prostředek čistě kompenzační povahy, neboť v takovém případě má v podstatě preventivní

charakter. Tvrzení, že se zákonem č. 160/2006 Sb. „do českého právního řádu vůbec poprvé vklíní štrasburský obrat „přiměřené lhůty““ (s. 33) poněkud nešťastně opomíjí úpravu ve správním řádu (zákon z r. 2004), a to zejména v jeho § 6 odst. 1. Není jasné, proč rozhodování o nároku na náhradu škody označuje autor jako „spornou agendu“ (s. 45, s. 56), v jakém smyslu je „sporná“. Úvahy autora stran použitelnosti správního řádu pro předběžné projednání nároku (s. 45–46) by mohly být doplněny o úvahu stran použitelnosti jeho části čtvrté, tedy zda se aplikuje, čili nic. Orgánem příslušným pro předběžné projednání nároku je ministerstvo jako takové, nikoliv jeho odbor (s. 47, s. 53). Naproti tomu v soudním řízení je žalovanou Česká republika, za kterou před soudem vystupuje Ministerstvo spravedlnosti (ne jeho odbor – s. 53), ale nikoliv ministerstvo (s. 47) – viz. § 21a o. s. ř. V pojednání o soudním stádiu řízení (s. 48–50) mohl autor *de lege lata et ferenda* zvažovat institut kvalifikované výzvy. Je-li ministerstvo agendou předběžného posouzení nároku „přetíženo“ (s. 56), mělo by přijmout taková opatření, aby tomu tak nebylo; mám zde na mysli přijetí personálních a organizačních opatření, která by měl autor v práci také zvažovat (s. 94 a násl.); nejen v tomto kontextu přitom za zcela nevhodné považují opatření spočívající v zavedení lhůt pro soudní projednání nároku (s. 100–101). Ve svých úvahách stran rozhodování bez nařízení jednání (s. 61) autor pomíjí čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod („v jeho přítomnosti“) a jeho význam by měl zvažovat i v rámci návrhů opatření (s. 101–103). Autor si v pasáži o odročování jednání (s. 61–62) neklade otázku, nakolik je tato praxe důsledkem nedostatečné aplikace příslušných ustanovení o. s. ř. o vedení řízení před soudem prvního stupně. V rámci svých úvah o důsledcích aboličního ustanovení amnestie prezidenta republiky (s. 67–68) autor opomenul právo obviněného trvat na projednání věci (§ 11 odst. 4 tr. ř.). Návrh opatření spočívající ve vybavení Ústavního soudu pravomocí meritorně rozhodovat o nároku (s. 109–111) považují, nejen v kontextu ostatních autorem zvažovaných variant, za extrémní, ale vzhledem k postavení Ústavního soudu a povaze řízení o ústavní stížnosti za nevhodný.

Výše uvedené „rezervy“ při vytváření teoretických základů pro zpracování tématu se projevují např. v autorem používané terminologii. V této souvislosti tak lze uvést, že ústavní stížnost se v teorii i v judikatuře Ústavního soudu nepovažuje za opravný prostředek a nelze ji tak označovat (s. 34, s. 76). Ústavní soud vedle toho určitě nelze označit jako „stupeň“ řízení (s. 54), přičemž sporné je to rovněž u Nejvyššího soudu. Ačkoliv tato zjednodušení do jisté míry chápu, musí být upozorněno na to, že se jedná o zjednodušení, které je záměrné. Na s. 71 se autor odvolává na stanovisko, nikoliv rozsudek Nejvyššího soudu.

Autor by měl být u obhajoby schopen reagovat na uvedené připomínky a zodpovědět následující otázky:

- 1) Mohl by autor doplnit své závěry (s. 43–44) a uvést, zda se podle něj náhrada za nemajetkovou újmu dle české úpravy vztahuje i na věci, které nespádají pod režim čl. 6 EÚLP (např. konkrétně v praxi sporná otázka průtahů v řízení o udělení mezinárodní ochrany)?
- 2) Mohl by autor doplnit své úvahy o koncentraci řízení občanském soudním řízení (s. 72–75) a uvést, nakolik se podle něj tato zásada může neuplatnit v důsledku přímé aplikace EÚLP podle čl. 10 Ústavy?
- 3) Aplikuje se na předběžné projednání nároku část čtvrtá správního řádu?

- 4) Mohl by autor nastítnit model rozhodování soudu bez nařízení jednání, který by však vyhovoval ústavnímu právu na to, aby soud rozhodoval v přítomnosti účastníka řízení?
- 5) Mohl by autor uvést, kterou variantu redukce opravných prostředků (s. 92 a násl.) upřednostňuje?
- 6) Mohl by autor uvést, do jaké míry by podle jeho názoru byla (ne)vhodným opatřením modifikace institutu platebního rozkazu?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci d o p o r u č u j i k obhajobě.
---	--

V Praze dne 30. 7. 2018

JUDr. David Kryška, Ph.D.
oponent